

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تاریخ ادبیات ایران و جهان (۲)

سال هشتم آموزش متوسطه

رشد ادبیات و علوم انسانی

**وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی**

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی

نام کتاب : **تاریخ ادبیات ایران و جهان (۲) - ۲۷۶/۱**

مؤلفان : **[دکتر محمد جعفر یاحقی
دکتر عبدالحسین فرازاد]**

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره کل چاپ و توزیع کتاب‌های درسی

تهران: خیابان ایرانشهر شمالی- ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن: ۰۹۶۶-۸۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار: ۰۹۲۶۶، کدپستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وبسایت: www.chap.sch.ir

صفحه‌آرا : مریم نصرتی

طرح جلد : طاهره حسن‌زاده

ناشر : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران: تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (دارویخش)

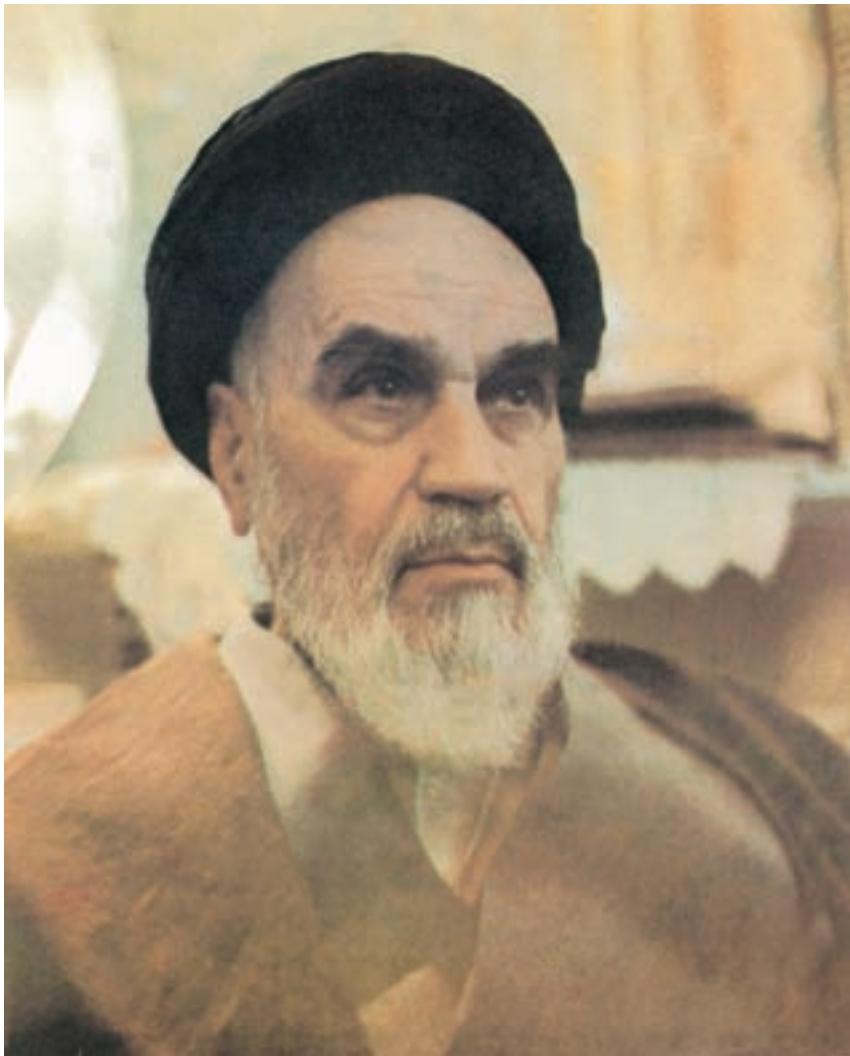
تلفن: ۰۹۶۱-۴۴۹۸۵۱۶۰، دورنگار: ۰۹۶۱-۳۷۵۱۵-۱۳۹

چاپخانه : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهما می خاص»

سال انتشار و نوبت چاپ : چاپ دوازدهم ۱۳۹۱

حق چاپ محفوظ است.

شابک ۹۳۸-۸ ۰۵-۰۹۶۴ ISBN 964-05-0938-8

جمع‌آوری و نگهداری علوم قرآن و آثار و احادیث پیامبر بزرگوار و سنت و سیره‌ی معصومین
– علیهم السلام – و ثبت و تبییب و تتفییح آنان در شرایطی که امکانات بسیار کم بوده است و سلاطین
و ستمگران در محو آثار رسالت همه‌ی امکانات خود را به کار می‌گرفتند، کار آسانی نبوده است که
امروز نتیجه‌ی آن زحمات را در آثار و کتب با برکتی همچون کتب اربعه و کتاب‌های دیگر متقدمین و
متاخرین از فقه و فلسفه، ریاضیات و نجوم و اصول و کلام و حدیث و رجال و تفسیر و ادب و عرفان
و لغت و تمامی رشته‌های علوم مشاهده می‌کنیم.

امام خمینی

فهرست مطالب

۱

مقدمه

۳

قسمت اول — تاریخ ادبیات ایران

۴

بخش اول — عصر حافظ

۵

درس اول

درآمدی بر عصر حافظ، دوران شکوه و شکست

۷

وضع عمومی شعر در عصر حافظ

۹

شاعران نامدار این دوره

۹

فخرالدین عراقی، عارفی از سلسله‌ی سوختگان

۱۲

درس دوم

۱۲

خواجوی کرمانی، نخل‌بند شاعران

۱۴

ابن‌یمین و قطعه‌سرایی فارسی

۱۷

سیف فرغانی و انتقاد اجتماعی

۱۸

عبدی زاکانی، شوخ طبعی آگاه

۲۲

درس سوم

۲۲

حافظ، رند فرزانه‌ی شیراز

۲۶

جامی، شیخ جام

۳۱

بخش دوم — عصر خواجه‌رشیدالدین

۳۲

درس چهارم

۲۲

درآمدی بر عصر خواجه رشیدالدین یا دوره‌ی اوچ تاریخ‌نویسی

۲۳

تاریخ جهان‌گشا

۲۴

جامع التواریخ

بخش سوم — عصر صائب

درس پنجم

درآمدی بر عصر صائب یا دوره‌ی غزل‌گویی و مضمون آفرینی

۳۷ وحشی بافقی، شاعر سوز و گداز

۴۱ محتمس کاشانی، پدر مرثیه‌سرایی

درس ششم

کلیم همدانی، آفریننده‌ی معنا و مضمون

۴۸ صائب تبریزی، شهسوار میدان خیال

۴۹ بیدل عظیم‌آبادی، نقش‌بندی از دیار هند

بخش چهارم — عصر قائم مقام

درس هفتم

درآمدی بر عصر قائم مقام، یا مرحله‌ی انتقال به ساده‌نویسی

۵۷ حاجی بابا اصفهانی

۵۹ مسالک المحسنين

۶۰ سیاحت‌نامه‌ی ابراهیم بیک

۶۰ شرح زندگانی من

بخش پنجم — عصر هاتف

درس هشتم

درآمدی بر عصر هاتف یا دوره‌ی انصراف از سبک هندی

۶۴ مشتاق اصفهانی، پیشاہنگ شیوه‌ای نوین

درس نهم

آذر بیکدلی، شعرشناس دیرپسند

۶۸ هاتف اصفهانی، شاعر ترجیع‌بند

۶۹ فروغی بسطامی، غزل‌سرای عارف

بخش ششم — عصر صبا

درس دهم

درآمدی بر عصر صبا یا دوره‌ی بازگشت ادبی

۷۵

۷۶

۷۶

۸۰	صبای کاشانی، پرچمدار بازگشت ادبی	
۸۳	درس یازدهم	
۸۳	نشاط اصفهانی و گنجینه‌ی نظم و شر	
۸۵	وصال شیرازی، شاعر خوشنویس	
۸۷	یغمای جندقی، شاعری آواره	
۸۸	قالانی، پهلوان میدان قصیده‌سرایی	
۹۱	بخش هفتم – عصر بیداری	
۹۲	درس دوازدهم	
۹۲	درآمدی بر عصر بیداری یا دوران نهضت مشروطه	
۹۴	شعر عصر بیداری	
۹۷	شهرها و مراکز مهم ادبی	
۹۹	درس سیزدهم	
۹۹	چهره‌های شعر دوره‌ی بیداری (۱)	
۹۹	ادب‌الممالک فراهانی، شاعر روزنامه‌نگار	
۱۰۱	بهار، شاعر آزادی	
۱۰۶	دهخدا، محقق و شاعر	
۱۱۰	درس چهاردهم	
۱۱۰	چهره‌های شعر دوره‌ی بیداری (۲)	
۱۱۰	سید اشرف‌الدین گیلانی، شاعر مردمی	
۱۱۳	عارف، شاعر ملّی	
۱۱۵	عشقی، شاعر پرخروش	
۱۱۸	شعر کارگری در عصر بیداری	
۱۱۹	فرخی یزدی، شاعر مبارز و نستوه	
۱۲۰	بخش هشتم – عصر نیما	
۱۲۳	درس پانزدهم	
۱۲۳	درآمدی بر عصر نیما، یا دوره‌ی نوگرایی	
۱۲۵	پیکار کهنه و نو	
۱۲۶	انجمان ادبی دانشکده	

۱۲۶	پیشگامی تقدیم رفعت
۱۲۷	دیگر پیشگامان شعر نو نیمایی
۱۳۰	درس شانزدهم
۱۳۰	افسانه، بیانیه‌ی شعر نیمایی
۱۳۱	نیما شاعر افسانه را بهتر بشناسیم
۱۳۶	نیما پس از افسانه
۱۳۹	مفهوم دگرگونی از نظر نیما
۱۴۱	درس هفدهم
۱۴۱	ادامه‌ی شعر سنتی در عصر نیما
۱۴۴	پروین اعتصامی
۱۴۸	محمدحسین شهریار
۱۵۳	درس هجدهم
۱۵۳	امیری فیروزکوهی
۱۵۵	رهی معیری
۱۵۶	حمیدی شیرازی
۱۶۰	مهرداد اوستا

قسمت دوم — تاریخ ادبیات جهان

۱۶۴	درس نوزدهم
۱۶۵	ادبیات اروپا در قرن بیستم
۱۶۹	درس بیستم
۱۶۹	دادائیسم و سوررئالیسم
۱۷۱	دادائیسم
۱۷۳	سوررئالیسم
۱۷۵	نمونه‌ی اشعار سوررئالیستی
۱۷۵	درس بیست و یکم
۱۷۷	پست مدرنیسم یا فرانوگرایی
	برخی چهره‌های شاخص ادبیات قرن بیستم غرب

۱۸۲	درس بیست و دوم
۱۸۲	گذری بر ادبیات جهان عرب
۱۸۳	شعر در صدر اسلام
۱۸۴	شعر دوره‌ی اموی
۱۸۴	شعر دوره‌ی عباسی
۱۸۵	شعر نوین عرب
۱۸۸	آغاز حرکت شعر آزاد عربی از نظر قالب
۱۸۸	دستاوردهای شعر نو
۱۹۰	درس بیست و سوم
۱۹۰	تراژدی فلسطین و شعر نو عرب
۱۹۱	شعر فلسطین از ۱۹۱۷ تا ۱۹۴۸
۱۹۵	درس بیست و چهارم
۱۹۵	ادبیات داستانی معاصر عرب
۱۹۶	داستان نویسان بزرگ عرب
۱۹۶	مصطفی لطفی المنفلوطی
۱۹۸	جبران خلیل جبران
۱۹۹	قصه‌نویسی پس از شکست ۱۹۶۷ اعراب از اسرائیل
۲۰۰	یوسف ادریس
۲۰۰	غادة السَّمَان
۲۰۱	قصه‌نویسان فلسطین

۲۰۳

فهرست منابع